

V Bruseli 6. decembra 2019
(OR. en)

14627/19

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0226(NLE)**

**RECH 509
COMPET 777
ATO 102
CADREFIN 393**

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	14301/19
Č. dok. Kom.:	9871/18 RECH 275 COMPET 425 ATO 33 CADREFIN 82 IA 191 + ADD 1
Predmet:	Program Euratomu, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa: návrh NARIADENIA RADY, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inováciu – <i>správa o pokroku</i>

I. ÚVOD

1. Komisia 7. júna 2018 predložila Rade návrh nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inováciu¹.
Uvedený návrh je súčasťou legislatívneho balíka „Horizont Európa“.

¹ 9871/18 + ADD 1.

2. V rámci navrhovaného programu Euratomu sa bude pokračovať vo vykonávaní kľúčových výskumných činností súčasného programu (jadrová bezpečnosť, fyzická ochrana, nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoreným jadrovým palivom, ochrana pred žiarením a energia jadrovej syntézy), rozšíri sa výskum v oblasti aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie a vynaloží sa úsilie na dosiahnutie zlepšení v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a prístupu k výskumným infraštruktúram. Okrem toho sa prostredníctvom programu podporí aj mobilita výskumných pracovníkov v oblasti jadrovej energie v rámci akcií Marie Curie-Skłodowskej (MSCA) programu Horizont Európa.
3. Program Euratomu doplní program Horizont Európa pri použití rovnakých nástrojov a pravidiel účasti. Program sa bude vykonávať počas obdobia piatich rokov v súlade s článkom 7 Zmluvy o Euratome, pričom sa toto obdobie má v roku 2025 predĺžiť o dva roky a tak zosúladiť s viacročným finančným rámcom na roky 2021 – 2027. V programe sa predpokladá finančné krytie vo výške 1,6 miliardy EUR v bežných cenách na obdobie rokov 2021 – 2025.
4. Podľa článku 7 Zmluvy o Euratome má výskumný a vzdelávací program Spoločenstva jednomyselne prijať Rada. Stanovisko iných inštitúcií alebo orgánov sa nevyžaduje. V súlade s doterajšou praxou sa však Výbor stálych predstaviteľov 13. júla 2018 rozhodol konzultovať o návrhu s Európskym parlamentom a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom. Európsky parlament zaujal stanovisko 16. januára 2019 a Európsky hospodársky a sociálny výbor 12. decembra 2018.

II. PRÁCA V RADE

5. Spoločná pracovná skupina pre výskum a jadrové otázky začala skúmať návrh počas rakúskeho predsedníctva v decembri 2018, keď Komisia návrh prezentovala, a rumunské a fínske predsedníctvo v práci pokračovali.
6. Posúdenie vplyvu, ktoré je k tomuto návrhu pripojené, sa podrobne preskúmalo 14. a 28. februára a 14. marca 2019 na základe orientačného kontrolného zoznamu vypracovaného na účely preskúmania posúdení vplyvu Komisie v Rade. Diskusie sa zamerali na otázky, v súvislosti s ktorými delegácie požiadali o ďalšie objasnenia. Po objasneniach, ktoré poskytla Komisia, pracovná skupina pokračovala v skúmaní návrhu.
7. Predsedníctvo počas podrobných rokovaní na úrovni pracovnej skupiny zmenilo niekoľko ustanovení návrhu Komisie s cieľom zohľadniť požiadavky delegácií. Na poslednom zasadnutí pracovnej skupiny 12. novembra 2019 sa o väčšine častí kompromisného znenia dosiahla široká zhoda. Zostalo však niekoľko nevyriešených otázok, ktoré je ešte potrebné uzavrieť.
8. O kompromisnom znení predsedníctva rokoval Výbor stálych predstaviteľov (COREPER) na zasadnutí 20. novembra 2019. Ostalo však ešte niekoľko nevyriešených otázok. Predseda dospel k záveru, že kompromisný návrh sa má predložiť Rade pre konkurencieschopnosť na účely vyriešenia zostávajúcich otvorených otázok s cieľom dosiahnuť čiastočné všeobecné smerovanie.
9. Rada na zasadnutí 29. novembra 2019 rokovala o kompromisnom znení predsedníctva, ktoré sa uvádza v dokumente 14301/19, a jej cieľom bolo vyriešiť zostávajúce otvorené otázky. Z dôvodu nesúhlasu dvoch delegácií však Rada tieto otázky vyriešiť nemohla a čiastočné všeobecné smerovanie sa nedosiahlo (vyžaduje sa jednomyselný súhlas).

Kompromisné znenie predsedníctva, ktoré je výsledkom rokovaní na zasadnutí Rady 29. novembra 2019, sa uvádza v prílohe k tejto poznámke.

10. Navrhované nariadenie je súčasťou balíka návrhov súvisiacich s viacročným finančným rámcom (VFR) na obdobie 2021 – 2027, a preto závisí od výsledku horizontálnych rokovaní o VFR. Rada rozhodne o zásadnej otázke, či sa má o programe Euratomu naďalej rokovať v rámci rokovaní o VFR.

Pokiaľ ide o prvky, ktoré sa v znení uvádzajú v zátvorkách, je potrebné, aby sa ukončili rokovania o VFR a vykonala ďalšia práca, čím sa Rade umožní nariadenie prijať.

Predovšetkým sa všetky ustanovenia, ktoré majú vplyv na rozpočet, uvádzajú v hranatých zátvorkách.

III. NEVYRIEŠENÉ OTÁZKY

11. Predsedníctvo považovalo kompromisné znenie, ktoré sa uvádza v prílohe k tejto poznámke, za dobré východisko na dosiahnutie čiastočného všeobecného smerovania na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť konanom 29. novembra 2019. Väčšina členských štátov akceptovala znenie predsedníctva ako kompromis, ale delegácie AT a LU mali v súvislosti s kompromisným návrhom predsedníctva naďalej obavy a trvali na všeobecnej výhrade k celému zneniu, ako aj na ostatných výhradách preskúmania. Hoci delegácia DE má tiež výhrady, na zasadnutí Rady však uviedla, že v súvislosti s dosiahnutím čiastočného všeobecného smerovania je pripravená zdržať sa hlasovania a že v takom prípade vydá vyhlásenie do zápisnice. Všetky výhrady, ktoré delegácie vzniesli k uvedenému návrhu, sa uvádzajú v poznámkach pod čiarou v prílohe k tejto poznámke.

Hlavnými nedoriešenými otázkami sú:

12. Ciele programu a klimatická neutralita (článok 3 ods. 1 a odôvodnenie 2)

V kompromisnom znení predsedníctva týkajúcom sa tohto článku a v zodpovedajúcom odôvodnení sa odráža úsilie, ktoré predsedníctvo nepretržite vynakladá na dosiahnutie rovnováhy medzi rôznymi pozíciami členských štátov, pokiaľ ide o potenciálny prínos jadrového výskumu a odbornej prípravy v oblasti jadrovej energie k dlhodobému prechodu na klimaticky neutrálny energetický systém. Znenie článku 3 ods. 1 vychádza dôsledne zo znenia nariadenia o Euratome, ktoré je v súčasnosti v účinnosti, ako aj zo znenia predchádzajúceho nariadenia. Úpravami vykonanými v odôvodnení 2 sa objasňuje, že možným prínosom ku klimatickej neutralite nie je dotknuté právo členských štátov rozhodovať o výbere medzi rôznymi zdrojmi energie. Väčšina členských štátov môže toto znenie podporiť ako kompromis. Delegácie AT a LU požiadali o vypustenie všetkých prepojení medzi jadrovým výskumom a odbornou prípravou v oblasti jadrovej energie a klimatickou neutralitou a vzniesli výhradu k článku 3 ods. 1, ako aj k odôvodneniu 2. Delegácia DE má výhradu k článku 3 ods. 1 a odôvodneniu 2 a na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť konanom 29. novembra 2019 navrhla zmeniť znenie článku 3 ods. 1 doplnením objasnenia „pre tie členské štáty, ktoré sa rozhodnú využívať jadrovú energiu“ (a zodpovedajúcim spôsobom zosúladiť odôvodnenie 2). Delegácia DE však tiež uviedla, že v súvislosti s dosiahnutím čiastočného všeobecného smerovania a v duchu kompromisu sa bude môcť zdržať hlasovania, ak jej návrh nebude zohľadnený, pričom v takom prípade vydá vyhlásenie do zápisnice Rady.

Okrem toho:

13. Delegácie AT a LU majú výhradu preskúmania k odôvodneniu 14, keďže majú obavy v súvislosti s využívaním prostriedkov z Programu InvestEU na projekty Euratomu. V kompromisnom znení odôvodnenia 14 sa objasňuje, že financovanie projektov Euratomu poskytované z Programu InvestEU by malo byť v súlade s ustanoveniami prílohy V.B k nariadeniu o Programe InvestEU.

14. Delegácie AT a LU majú výhradu preskúmania k odôvodneniu 17, pokiaľ ide o úlohu Spoločného výskumného centra, keďže by z kompromisného znenia chceli vypustiť slovo „najmä“. V znení predsedníctva sa na základe pripomienok členských štátov stanovuje, že priame akcie Spoločného výskumného centra (JRC) by sa mali vykonávať s prihliadnutím na potreby používateľov JRC a politik Únie, najmä v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany. Podobne majú delegácie AT a LU výhradu preskúmania aj k úlohe JRC ako výkonného orgánu Euratomu v rámci Medzinárodného fóra pre štvrtú generáciu, ako sa uvádza v tretom odseku prílohy I. V kompromisnom znení sa predsedníctvo usilovalo objasniť túto úlohu.
15. Delegácie AT a LU trvajú na výhrade preskúmania k článku 7 o európskych partnerstvách, keďže majú obavy týkajúce sa partnerstiev v rámci Euratomu.
16. Delegácie AT a LU majú výhradu preskúmania k prílohe I písmenu a) bodu 5 štvrtej zarážke, keďže by chceli zo znenia vypustiť slovo „podpora“. Kompromisné znenie tohto ustanovenia týkajúce sa oblastí výskumu a odbornej prípravy, ktoré budú oprávnené na financovanie z programu Euratomu, zahŕňa oblasť jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a nešírenia jadrových zbraní vrátane výskumu a podpory na zvýšenie bezpečnosti a ochrany v súvislosti s celosvetovým rámcom týkajúcom sa chemických, biologických, rádiologických a jadrových (CBRN) hrozieb. Delegácie AT a LU požiadali aj o vypustenie slova „najmä“ z prílohy I písmena b) bodu 2, ktorý sa týka podpory inovácie, riadenia vedomostí, šírenia a využívania jadrovej vedy a technológie. V znení predsedníctva sa na účely zohľadnenia obáv členských štátov uvádza „najmä v záujme jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk a ochrany pred žiarením“.
17. Napriek významnému úsiliu, ktoré sa vynaložilo na dosiahnutie kompromisu o tomto návrhu, si predsedníctvo uvedomuje, že na návrhu je potrebné ďalej pracovať. Zámerom predsedníctva je postúpiť spis budúcemu predsedníctvu.

IV. ZÁVER

18. Výbor stálych predstaviteľov a Rada sa preto vyzývajú, aby vzali na vedomie uvedenú správu o pokroku dosiahnutom pri skúmaní návrhu nariadenia Rady, ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa.
-

2018/0226 (NLE)

Návrh

NARIADENIE RADY,

ktorým sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie 2021 – 2025, ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inováciu¹

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 7 prvý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu²,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru³,

keďže:

- (1) Jedným z cieľov Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) je prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne v členských štátoch, okrem iného podporou a uľahčovaním jadrového výskumu v členských štátoch a doplnením tohto výskumu výskumným a vzdelávacím programom Spoločenstva.

¹ Všeobecná výhrada: AT, LU.

² Stanovisko ... Stanovisko vydané po nepovinnnej konzultácii.

³ Ú. v. EÚ C... Stanovisko vydané po nepovinnnej konzultácii.

- (2) Jadrový výskum môže prispievať k dobrým sociálnym životným podmienkam, hospodárskej prosperite a environmentálnej udržateľnosti, a to zvyšovaním jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany jadrových materiálov a jadrových zariadení a ochrany pred žiarením. Výskum v oblasti ochrany pred žiarením viedol k zlepšeniu zdravotníckych technológií, z čoho má prospech veľa občanov a tento výskum môže v súčasnosti viesť k zlepšeniam aj v ďalších odvetviach ako sú napríklad priemysel, poľnohospodárstvo, životné prostredie a bezpečnosť.

Bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov rozhodovať o výbere medzi rôznymi zdrojmi energie, výsledkami výskumu v rámci programu stanoveného týmto nariadením sa môže prispievať aj k vytvoreniu klimaticky neutrálneho energetického systému bezpečným, účinným a spoľahlivým spôsobom⁴.

- (3) Na zabezpečenie kontinuity jadrového výskumu na úrovni Spoločenstva je potrebné zriadiť výskumný a vzdelávací program Spoločenstva na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2025 (ďalej len „program Euratomu“). V rámci programu Euratomu by sa malo pokračovať v práci na kľúčových výskumných činnostiach predchádzajúcich programov uplatnením rovnakého spôsobu vykonávania, zároveň by sa ním mali zaviesť nové špecifické ciele.
- (4) Správa Komisie o priebežnom hodnotení výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2014 – 2018 (COM(2017) 697 final) obsahuje súbor hlavných zásad programu. Medzi ne patrí: naďalej podporovať jadrový výskum zameraný na jadrovú bezpečnosť, jadrové záruky, fyzická ochrana, nakladanie s odpadom, ochrana pred žiarením a rozvoj jadrovej syntézy; spolu s prijímateľmi ďalej zlepšovať organizáciu a riadenie európskych spoločných programov v oblasti jadrovej energie; pokračovať v akciách Euratomu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a posilňovať ich v záujme rozvoja príslušných kompetencií, ktoré sú základom všetkých aspektov jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a ochrany pred žiarením; ďalej využívať synergie medzi programami Euratomu a ďalšími tematickými oblasťami rámcového programu Únie a ďalej využívať synergie medzi priamymi a nepriamymi akciami programu Euratomu.

⁴ Výhrada: AT, DE, LU.

- (5) Koncepcia a návrh programu Euratomu sú stanovené vzhľadom na potrebu určiť kritické množstvo podporovaných činností. To sa dosiahne zavedením obmedzeného počtu špecifických cieľov zameraných na bezpečné využívanie jadrového štiepenia na účely výroby elektrickej energie, ako aj aplikácií, ktoré nesúvisia s výrobou elektrickej energie, na zachovanie a rozvoj potrebných odborných znalostí, podporu energie jadrovej syntézy a podporu politiky Únie a jej členských štátov v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových záruk a fyzickej ochrany.
- (5a) Program Euratomu je kľúčovým prvkom úsilia Únie ďalej rozvíjať vedúce postavenie v oblasti technológií a podporovať excelentnosť v oblasti jadrového výskumu a inovácie, predovšetkým zabezpečiť najvyššie normy bezpečnosti, fyzickej ochrany, bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoreným palivom, nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyradovania z prevádzky v oblasti jadrovej energie v súlade s cieľmi programu stanovenými v tomto nariadení.
- (6) Výskum energie jadrovej syntézy sa v súvislosti s týmto nariadením vykonáva v súlade s európskym plánom pre jadrovú syntézu, v ktorom sa opisuje výskum a vývoj potrebný na vytvorenie základne pre termojadrovú elektrárňu na výrobu elektrickej energie, a s [rozhodnutím Rady o ITER]. Kľúčovým krokom v krátkodobom až strednodobom horizonte je dokončenie výstavby a úvodná prevádzková fáza reaktora ITER a životaschopný program výskumu jadrovej syntézy bude doplnkom európskych aktivít týkajúcich sa projektu ITER s cieľom podporiť budúcu prevádzku ITER a prípravu demonštračného reaktora DEMO.
- (7) V rámci programu Euratomu by sa prostredníctvom podpory jadrového výskumu malo prispievať k dosiahnutiu cieľov programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inováciu (ďalej len „program Horizont Európa“) stanoveného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. [...] ⁵, malo by sa uľahčovať vykonávanie stratégie Európa 2030 a mal by sa posilniť Európsky výskumný priestor.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. [...] z [...], ktorým sa stanovuje deviaty rámcový program EÚ – rámcový program pre výskum a inováciu (2021 – 2027) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. [...]).

- (8) Cieľom programu Euratomu by malo byť dosiahnutie synergie s programom Horizont Európa a ostatnými programami Únie, počnúc ich navrhovaním a strategickým plánovaním, cez výber projektov, riadenie, komunikáciu, šírenie a využívanie výsledkov až po monitorovanie, audit a spravovanie.
- (9) Akcie programu Euratomu by mali byť primerané bez toho, aby zdvojovali alebo vytláčali súkromné investície, a mali by mať jasnú európsku pridanú hodnotu. Tým sa zabezpečí súlad medzi akciami programu Euratomu a pravidlami štátnej pomoci EÚ, čím sa predíde neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.
- (9a) Aj keď sa každý členský štát môže samostatne rozhodnúť, či bude jadrovú energiu využívať alebo nie, treba tiež uznať, že jadrová energia zohráva v rôznych členských štátoch rôzne úlohy. Programom Euratomu sa prostredníctvom jeho výskumných činností bude prispievať aj k podpore rozsiahlej diskusie medzi všetkými príslušnými zainteresovanými stranami o možnostiach a rizikách jadrovej energie.
- (9b) Na riešenie potrieb v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy by sa prostredníctvom finančných príspevkov mala programom Euratomu poskytovať podpora s cieľom zabezpečiť, aby výskumní pracovníci v oblasti jadrovej energie mohli mať prospech z akcií Marie Curie-Skłodowskej za rovnakých podmienok ako výskumní pracovníci v iných oblastiach.
- (10) Týmto nariadením sa stanovuje finančné krytie programu Euratomu, ktoré má v zmysle [v prípade potreby sa odkaz aktualizuje podľa novej medziinštitucionálnej dohody: bodu 17 Medziinštitucionálnej dohody z 2. decembra 2013 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení] predstavovať hlavnú referenčnú sumu pre Európsky parlament a Radu počas každoročného rozpočtového postupu.

- (11) Na program Euratomu sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. [...] ⁶ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“), ak sa v tomto nariadení nestanovuje inak. V nariadení o rozpočtových pravidlách sa stanovujú pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho plnenia, finančnej pomoci, finančných nástrojov a rozpočtových záruk, a zabezpečujú sa v ňom kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. [Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ a článku 106a Zmluvy o Euratome sa týkajú aj ochrany rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch, keďže dodržiavanie zásady právneho štátu je základným predpokladom správneho finančného riadenia a účinného financovania zo strany Spoločenstva.]
- (12) Typy financovania a spôsoby plnenia uvedené v tomto nariadení by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť špecifické ciele akcií a dosiahnuť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. V prípade grantov by sa malo zvažovať použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov.
- (12a) Osobitná pozornosť sa venuje zabezpečeniu primeranej účasti malých a stredných podnikov (MSP) a súkromného sektora vo všeobecnosti. V rámci opatrení hodnotenia a monitorovania by sa malo vykonávať kvantitatívne a kvalitatívne posudzovanie účasti MSP.

- (12b) V súlade s článkami 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii a článkom 8 Zmluvy o fungovaní Európskej únie by sa činnosti vyvíjané v rámci programu Euratomu mali zameriavať na odstraňovanie rodových rozdielov a presadzovanie rovnosti žien a mužov v oblasti výskumu a inovácie. Rodový rozmer by sa mal začleniť do obsahovej náplne výskumu a inovácie a zohľadňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu.
- (12ba) S cieľom prehĺbiť vzťah medzi vedou a spoločnosťou a posilniť dôveru verejnosti vo vedu by sa prostredníctvom programu Euratomu malo presadzovať informované zapájanie občanov a občianskej spoločnosti do výskumu a inovácie podporovaním vedeckého vzdelávania, lepším prístupňovaním vedeckých poznatkov, vývojom programov zodpovedného výskumu a inovácie, ktorými sa reaguje na obavy a očakávania občanov a občianskej spoločnosti, a uľahčovaním ich účasti na činnostiach programu Euratomu.
- (12c) V rámci akcií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti programu Euratomu, by sa mali rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie.
- (12d) Je dôležité, aby sa pokračovalo v uľahčovaní využívania duševného vlastníctva vytvoreného účastníkmi a zároveň chránili oprávnené záujmy ostatných účastníkov a Spoločenstva v súlade s hlavou II, kapitolou 2 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva o Euratome“).
- (13) [...]

- (14) Ciele programu Euratomu sa môžu riešiť aj prostredníctvom finančných nástrojov v rámci Programu InvestEU v súlade s prílohou V.B k nariadeniu o Programe InvestEU⁷.
- (15) S cieľom zabezpečiť čo najúčinnnejšie vykonávanie a dosiahnuť súdržný, komplexný a transparentný rámec pre prijímateľov by účasť na programe Euratomu a šírenie výsledkov výskumu mali podliehať príslušným pravidlám programu Horizont Európa s určitými úpravami alebo výnimkami. Relevantné vymedzenia pojmov a hlavné typy akcií stanovené v programe Horizont Európa by sa mali vzťahovať aj na program Euratomu.
- (16) Preukázalo sa, že účastnícky záručný fond zriadený v rámci programu Horizont 2020 a spravovaný Komisiou je dôležitým ochranným mechanizmom, ktorým sa zmierňujú riziká spojené so splatnými sumami, ktoré neuhradili neplatiaci účastníci. Preto by sa tento ochranný mechanizmus mal aj naďalej uplatňovať. Vzájomný poisťovací mechanizmus (ďalej len „mechanizmus“), zriadený podľa programu Horizont Európa by sa mal vzťahovať aj na akcie v rámci tohto nariadenia.
- (17) Spoločné výskumné centrum (JRC) by malo naďalej podľa potreby prispievať k tvorbe politík Únie a jej členských štátov nezávislými vedeckými dôkazmi zameranými na klienta a technickou podporou počas celého politického cyklu. Priame akcie JRC by sa mali vykonávať flexibilným, účinným a transparentným spôsobom, a to pri zohľadnení príslušných potrieb používateľov JRC a potrieb politík Únie, najmä⁸ v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany, a to pri zabezpečení ochrany finančných záujmov Únie. JRC by malo pokračovať vo vytváraní dodatočných zdrojov prostredníctvom konkurencieschopných podporných činností pre politiky Únie alebo v mene tretích strán⁹. JRC sa môže zúčastňovať na nepriamych akciách, ak sa tak ustanovuje v príslušnom pracovnom programe.

⁷ Výhrada preskúmania: AT, LU.

⁸ Výhrada preskúmania: AT, LU.

⁹ Závery Rady z 26. apríla 1994, 94/C126/01 o úlohe Spoločného výskumného centra (JRC).

- (18) [V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046¹⁰ (nariadenie o rozpočtových pravidlách), nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013¹¹, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2988/95¹², nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96¹³ a nariadením Rady (EÚ) 2017/1939¹⁴ majú byť finančné záujmy Únie chránené primeranými opatreniami vrátane prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov, vymáhania stratených, nesprávne vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov, a v relevantných prípadoch aj vrátane ukladania administratívnych sankcií. Konkrétne môže Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) vykonávať v súlade s nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96 a nariadením (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.

¹⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

¹² Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

¹³ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

¹⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

Európska prokuratúra môže v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371¹⁵. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť nevyhnutné práva a prístup Komisii, úradu OLAF, Európskej prokuratúre, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, a Európskemu dvoru audítorov, ako aj zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

(18a) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), sa môžu zúčastňovať na programoch Únie v rámci spolupráce založenej na Dohode o Európskom hospodárskom priestore¹⁶, v ktorej sa stanovuje implementácia programov rozhodnutím podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zúčastňovať na programoch aj na základe iných právnych nástrojov. Do tohto nariadenia by sa malo vložiť osobitné ustanovenie s cieľom udeliť zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, úradu OLAF, ako aj Európskemu dvoru audítorov potrebné práva a prístup, aby mohli komplexne vykonávať svoje príslušné právomoci.]

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

¹⁶ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

- (19) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania akcií v rámci programu Euratomu by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011¹⁷.
- (20) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva je potrebné program Euratomu hodnotiť na základe informácií získaných prostredníctvom osobitných požiadaviek na monitorovanie a zároveň predchádzať nadmernej regulácii a administratívne záťaži, najmä vo vzťahu k členským štátom. Ak je to vhodné, môžu tieto požiadavky zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu Euratomu v praxi.
- (21) Vedecký a technický obsah priamych akcií Spoločného výskumného centra (ďalej len „JRC“) sa konzultoval so správnou radou JRC zriadenou rozhodnutím Komisie 96/282/Euratom¹⁸.
- (22) Komisia uskutočnila konzultácie s Vedeckým a technickým výborom Euratomu.
- (23) Z dôvodov právnej istoty by sa nariadenie (Euratom) č. [...] malo zrušiť.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

¹⁸ Rozhodnutie Komisie 96/282/Euratom z 10. apríla 1996 o reorganizácii Spoločného výskumného centra (Ú. v. ES L 107, 30.4.1996, s. 12).

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Týmto nariadením sa stanovuje výskumný a vzdelávací program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2025 (ďalej len „program Euratomu“), ktorým sa dopĺňa program Horizont Európa, a pravidlá účasti na nepriamych akciách v rámci programu Euratomu a ich šírenia.

Stanovujú sa v ňom ciele programu Euratomu, rozpočet na obdobie 2021 – 2025, formy financovania z prostriedkov Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“) a pravidlá poskytovania takéhoto financovania.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú príslušné vymedzenia pojmov stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. xxx („Horizont Európa“)¹⁹. Odkazy na Úniu a program uvedené v týchto vymedzeniach pojmov sa považujú za odkazy na Spoločenstvo a program Euratomu. Odchylné od uvedeného je „pracovným programom“ dokument prijatý Komisiou na účely vykonávania programu Euratomu v súlade s článkom 16 tohto nariadenia.

Všetky odkazy na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. xxx („Horizont Európa“), ktoré sa uvádzajú v tomto nariadení, sú odkazmi na znenie účinné k ... [Ú. v.: vložiť dátum nadobudnutia účinnosti nariadenia o programe Horizont Európa].

¹⁹ Úplný názov + odkaz na úradný vestník.

Článok 3

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu Euratomu je zabezpečiť jadrový výskum a vykonávanie činností odbornej prípravy v oblasti jadrovej energie s dôrazom na nepretržité zvyšovanie jadrovej bezpečnosti, skvalitňovanie fyzickej ochrany a zvyšovanie ochrany pred žiarením, ako aj potenciálne prispievať k dlhodobému prechodu na klimaticky neutrálny energetický systém bezpečným, účinným a spoľahlivým spôsobom²⁰.
2. Program Euratomu má tieto špecifické ciele:
 - (a) zlepšovať a podporovať jadrovú bezpečnosť, fyzickú ochranu, jadrové bezpečnostné záruky, ochranu pred žiarením, bezpečné nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom a vyradovanie z prevádzky vrátane bezpečného a zabezpečeného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie;
 - (b) zachovávať a ďalej rozvíjať odborné znalosti a spôsobilosti v oblasti jadrovej energie v rámci Spoločenstva;
 - (c) podporovať rozvoj energie jadrovej syntézy ako potenciálneho budúceho zdroja energie pre výrobu elektriny a prispievať k vykonávaniu európskeho plánu pre jadrovú syntézu;
 - (d) podporovať politiku Únie a jej členských štátov týkajúcu sa neustáleho zlepšovania jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany.
3. Ciele uvedené v odsekoch 1 a 2 sa vykonávajú v súlade s prílohou I. V riadne odôvodnených prípadoch to môže zahŕňať reakcie na vznikajúce príležitosti, krízy a hrozby.

²⁰ Výhrada: AT, DE, LU.

Článok 4

Rozpočet

1. Finančné krytie vykonávania programu Euratomu sa stanovuje vo výške [1 675 000 000 EUR v bežných cenách].
2. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 je takéto:
 - (e) [724 563 000] EUR na nepriame akcie zamerané na výskum a vývoj v oblasti jadrovej syntézy;
 - (f) [330 930 000] EUR na nepriame akcie zamerané na jadrové štiepenie, jadrovú bezpečnosť a ochranu pred žiarením;
 - (g) [619 507 000] EUR na priame akcie, ktoré realizuje Spoločné výskumné centrum.

[Komisia sa v rámci každoročného rozpočtového postupu nemôže odchýliť od sumy uvedenej v odseku 2 písm. c) tohto článku.]

3. Zo sumy uvedenej v odseku 1 sa môžu takisto uhrádzať výdavky na prípravu, monitorovanie, kontrolu, audit, hodnotenie a ďalšie činnosti a výdavky potrebné na riadenie a vykonávanie programu Euratomu vrátane administratívnych výdavkov, ako aj na hodnotenie dosahovania jeho cieľov. Administratívne výdavky súvisiace s nepriamymi akciami nesmú presiahnuť 6 % celkovej sumy v rámci programu Euratomu. Okrem toho sa z nej môžu uhrádzať výdavky na štúdie, stretnutia expertov, informačné a komunikačné akcie, pokiaľ sa týkajú cieľov programu Euratomu, ako aj výdavky spojené so sieťami informačných technológií zameranými na spracovanie a výmenu informácií vrátane nástrojov informačných technológií na úrovni inštitúcií a ostatné výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú v súvislosti s riadením programu Euratomu.

4. Ak je to potrebné a v riadne odôvodnených prípadoch, môžu sa do rozpočtu na obdobie po roku 2025 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v odseku 3, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2025.
5. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné splátky počas viacerých rokov.
6. Bez toho, aby bolo dotknuté nariadenie o rozpočtových pravidlách, výdavky na akcie vyplývajúce z projektov zahrnutých do prvého pracovného programu môžu byť oprávnené od 1. januára 2021.
7. [Zdroje pridelené členským štátom v rámci zdieľaného riadenia, ktoré možno presunúť v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) XX [...všeobecné nariadenie], môžu byť na základe ich žiadosti presunuté na program. Komisia používa tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného článku. Tieto zdroje sa podľa možnosti použijú v prospech dotknutého členského štátu.]

Tretie krajiny pridružené k programu

1. Program je otvorený pre tieto tretie krajiny:
 - a) pristupujúce krajiny, kandidátske krajiny a potenciálni kandidáti, v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Spoločenstva stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Spoločenstvom a týmito krajinami;
 - b) krajiny, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Spoločenstva stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Spoločenstvom a týmito krajinami;
 - c) tretie krajiny a územia, ktoré spĺňajú všetky tieto kritériá:
 - dobré spôsobilosti v oblasti vedy, techniky a inovácie;
 - záväzok k otvorenému trhovému hospodárstvu založenému na pravidlách vrátane spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania s právami duševného vlastníctva, a to s podporou demokratických inštitúcií;
 - aktívne presadzovanie politík na zlepšenie hospodárskych a sociálnych životných podmienok občanov.

Pridruženie každej z tretích krajín uvedených v písmene c) k programu musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v osobitnej dohode upravujúcej účasť tretej krajiny na ktoromkoľvek programe Spoločenstva alebo Únie za predpokladu, že takou dohodou sa:

- zabezpečuje spravodlivá rovnováha, pokiaľ ide o príspevky a výhody pre tretiu krajinu, ktorá sa na programe zúčastňuje;
- stanovujú podmienky účasti na programe vrátane výpočtu finančných príspevkov na program a jeho administratívnych nákladov. Tieto príspevky predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
- neudeľujú tretej krajine rozhodovacie právomoci nad programom;
- zaručujú práva Únie zabezpečiť správne finančné riadenie a chrániť svoje finančné záujmy.

2. Pokiaľ ide o rozsah pridruženia každej tretej krajiny k programu, musí sa zohľadňovať cieľ prispievať k hospodárskemu rastu v Únii prostredníctvom inovácie. Preto sa môžu v prípade konkrétnej krajiny – s výnimkou prístupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov – z dohody o pridružení vyňať časti programu.
3. V dohode o pridružení sa v prípade potreby stanoví účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch pridružených krajín v súlade s podmienkami, ktoré sú v nej stanovené.
4. Podmienky určujúce úroveň finančných príspevkov musia zaručovať automatickú opravu každej výraznej odchýlky v porovnaní so sumou, ktorú získajú subjekty usadené v pridruženej krajine na základe účasti na programe, s prihliadnutím na náklady na riadenie, vykonávanie a prevádzku programu.]

Vykonávanie a formy financovania

1. Program Euratomu sa vykonáva v rámci priameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách alebo v rámci nepriameho riadenia s financujúcimi orgánmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Prostredníctvom programu Euratomu sa môže poskytovať financovanie v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to najmä vo forme grantov, ktorá je hlavnou formou podpory nepriamych akcií v rámci programu. Môže sa poskytovať aj financovanie prostredníctvom cien, verejného obstarávania a finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania.
3. Hlavné typy akcií, ktoré sa majú použiť v rámci programu Euratomu, sú stanovené a vymedzené v článku 2 programu Horizont Európa. Ide napríklad o akcie v oblasti výskumu a inovácie, akcie v oblasti inovácie, akcie týkajúce sa inovácie a zavádzania na trh, akcie v oblasti odbornej prípravy a mobility, akcie spolufinancovania programu, akcie verejného obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, akcie zamerané na verejné obstarávanie inovačných riešení, koordinačné a podporné akcie, motivačné ceny a ceny uznania.

Formy financovania uvedené v odseku 2 sa v súvislosti so všetkými cieľmi programu Euratomu používajú flexibilne, pričom ich použitie sa určuje na základe potrieb a povahy konkrétnych cieľov.

4. Programom Euratomu sa podporujú aj priame akcie, ktoré vykonáva JRC.

Európske partnerstvá²¹

1. Časti programu Euratomu sa môžu vykonávať prostredníctvom európskych partnerstiev.
2. Spoločenstvo sa môže do európskych partnerstiev zapojiť v akejkoľvek z týchto foriem:
 - a) účasť na partnerstvách založených na základe memoránd o porozumení a/alebo zmluvných dohôd medzi Komisiou a verejnými alebo súkromnými partnermi, v ktorých sa špecifikujú ciele partnerstva, súvisiace záväzky všetkých zapojených strán týkajúce sa finančných a/alebo nefinančných príspevkov partnerov, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, a spôsoby podávania správ. Zahŕňajú určenie doplnkových činností v oblasti výskumu a inovácie vykonávaných partnermi a v rámci programu Euratomu (spoločne programované európske partnerstvá);
 - b) účasť na programe výskumných a inovačných činností, ako aj poskytovanie finančného príspevku na tento program, s uvedením cieľov, kľúčových ukazovateľov výkonnosti a vplyvu a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe záväzku partnerov poskytnúť finančné a/alebo nefinančné príspevky a integrovať svoje príslušné činnosti s použitím akcie programu Euratomu na spolufinancovanie (spolufinancované európske partnerstvá).
3. Európske partnerstvá:
 - a) sa založia v prípadoch, ak sa nimi ciele programu Euratomu dosiahnu efektívnejšie, ako Spoločenstvom samotným a v porovnaní s inými formami podpory programu Euratomu. Týmto častiam je vyčlenený primeraný podiel z rozpočtu programu Euratomu;

²¹ Výhrada preskúmania: AT, LU.

- b) dodržiavajú zásady pridanej hodnoty pre Úniu, transparentnosti, otvorenosti, vplyvu v rámci Európy a pre ňu, silného pákového efektu v dostatočnom rozsahu, dlhodobého finančného záväzku všetkých zapojených strán, flexibility pri vykonávaní, koherentnosti, koordinácie a komplementarity s iniciatívami na úrovni Únie, ako aj na miestnej, regionálnej, celoštátnej a v prípade potreby na medzinárodnej úrovni, alebo s inými partnerstvami;
 - c) uplatňujú jasný prístup založený na životnom cykle, sú časovo obmedzené a obsahujú podmienky postupného ukončenia financovania programu Euratomu.
4. Ustanovenia a kritériá týkajúce sa ich výberu, vykonávania, monitorovania, hodnotenia a postupného ukončenia sú stanovené v prílohe III k programu Horizont Európa.

Článok 8

Otvorená veda

Na program Euratomu sa uplatňujú ustanovenia o otvorenej vede stanovené v programe Horizont Európa.

Článok 9

Oprávnené akcie a pravidlá účasti a šírenia výsledkov výskumu

1. Na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele uvedené v článku 3.
2. S výhradou tretieho a štvrtého odseku tohto článku sa hlava II o pravidlách účasti a šírenia, pokiaľ ide o program Horizont Európa, uplatňuje na akcie podporované v rámci programu Euratomu. V uvedenej hlave sa odkazy na Úniu a program v prípade potreby považujú za odkazy na Spoločenstvo a program Euratomu. V uvedenej hlave zahŕňajú odkazy na „bezpečnostné pravidlá“ obranné záujmy členských štátov v zmysle článku 24 Zmluvy o Euratome.
3. Odchylné od článku 36 ods. 4 programu Horizont Európa sa právo namietat' môže vzťahovať aj na udelenie nevýhradných licencií.

4. Odchyľne od článku 37 ods. 5 programu Horizont Európa udelí prijímateľ, ktorý získal finančné prostriedky Spoločenstva, prístup k svojim výsledkom inštitúciám Spoločenstva, financujúcim subjektom alebo spoločnému podniku Fusion for Energy na účely vypracovania, vykonávania a monitorovania politík a programov Spoločenstva alebo záväzkov v rámci medzinárodnej spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami. Takéto prístupové práva zahŕňajú právo oprávniť tretie strany na použitie výsledkov vo verejnom obstarávaní a právo udeľovať sublicencie, a obmedzujú sa na nekomerčné a nekonkurenčné využívanie a udeľujú sa bezodplatne.
5. Vzájomný poisťovací mechanizmus zriadený podľa programu Horizont Európa kryje riziko spojené s nevykonalím súm, ktoré prijímatelia dlhujú Komisii alebo financujúcim subjektom podľa tohto nariadenia.

Článok 10

Kumulatívne, doplnkové a kombinované financovanie

1. Program Euratomu sa vykonáva v synergii s ostatnými programami financovania z prostriedkov Únie.
- 1a. V záujme dosiahnutia cieľov programu Euratomu a riešenia spoločných výziev programu Euratomu a programu Horizont Európa môžu prierezové činnosti, ktoré sa týkajú cieľov stanovených v programe Euratomu alebo cieľov, na ktorých základe sa vykonáva program Horizont Európa, alebo obidvoch druhov cieľov, využívať finančný príspevok Spoločenstva. Predovšetkým sa z programu Euratomu môže poskytnúť finančný príspevok na akcie Marie Curie-Sklodowskej s cieľom podporiť činnosti týkajúce sa jadrového výskumu.

[2. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok z iného programu Únie, možno poskytnúť príspevok aj z tohto programu, ak sa týmito príspevkami nepokrývajú tie isté náklady. Pravidlá každého programu Únie, z ktorého sa poskytuje príspevok, sa uplatňujú na daný príspevok programu na akciu. Kumulatívne financovanie nesmie presiahnuť celkové oprávnené náklady na akciu a podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.

3. Akcie, ktoré spĺňajú tieto kumulatívne porovnateľné podmienky:

- a) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci tohto programu;
- b) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov;
- c) nemôžu sa financovať v rámci uvedenej výzvy na predkladanie návrhov z dôvodu rozpočtových obmedzení,

môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Kohézneho fondu, Európskeho sociálneho fondu plus alebo Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v súlade s článkom [67] ods. 5 nariadenia (EÚ) XX [všeobecné nariadenie] a článkom [8] nariadenia (EÚ) XX [nariadenie o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky], a to pod podmienkou, že tieto akcie sú v súlade s cieľmi príslušného programu. Uplatňujú sa pravidlá fondu, z ktorého sa poskytuje podpora.]

KAPITOLA II

TVORBA PROGRAMOV, MONITOROVANIE, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 11

Pracovné programy

1. Na účely vykonávania nepriamych akcií prijme Komisia prostredníctvom vykonávacích aktov a v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 16 ods. 4 pracovné programy uvedené v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách. V pracovných programoch sa v prípade potreby stanovuje celková suma vyhradená na operácie kombinovaného financovania.
2. Okrem požiadaviek uvedených v článku 110 nariadenia o rozpočtových pravidlách pracovné programy podľa potreby obsahujú:
 - a) údaj o sume alokovanej na jednotlivé akcie a orientačný harmonogram vykonávania;
 - b) v prípade grantov priority, kritériá výberu a kritériá na vyhodnotenie návrhov, ako aj relatívna váha rôznych kritérií na vyhodnotenie návrhov a maximálna miera financovania celkových oprávnených nákladov;
 - c) akékoľvek ďalšie povinnosti pre prijímateľov v súlade s článkami 35 a 37 programu Horizont Európa;
 - d) viacročný prístup a strategické usmernenia na nasledujúce roky vykonávania.
3. Komisia vypracuje viacročný pracovný program priamych akcií vykonávaných Spoločným výskumným centrom v súlade s rozhodnutím 96/282/Euratom.

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia priebežne monitoruje riadenie a vykonávanie programu Euratomu. S cieľom zvýšiť transparentnosť sa tieto údaje sprístupňujú aj verejnosti, a to dostupným spôsobom na webovom sídle Komisie v súlade s najnovšou aktualizáciou.

To zahŕňa časovo vymedzené ukazovatele, ktoré sa každoročne analyzujú v správe o pokroku programu Euratomu pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3 a ktoré sa pre jednotlivé cesty k dosiahnutiu vplyvu uvádzajú v prílohe II.

2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu Euratomu v plnení jeho cieľov prijme Komisia vykonávacie akty na vypracovanie ustanovení o rámci pre monitorovanie a hodnotenie, a to aj prostredníctvom zmien prílohy II s cieľom v prípade potreby preskúmať a doplniť ukazovatele ciest k dosiahnutiu vplyvu a stanoviť východiskové a cieľové hodnoty. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom podľa článku 16 ods. 3.
3. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie implementácie programu a výsledkov zhromažďovali efektívne, účinne a včas bez toho, aby sa zvýšilo administratívne zaťaženie prijímateľov. Na tento účel sa prijímateľom finančných prostriedkov Spoločenstva, a prípadne aj členským štátom, ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

Informovanie, komunikácia, zverejňovanie, šírenie a využívanie

1. Prijemcovia finančných prostriedkov programu Euratomu priznávajú pôvod a zabezpečujú viditeľnosť finančných prostriedkov Spoločenstva (najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, a to aj v prípade cien) tým, že poskytujú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia vykonáva v súvislosti s programom Euratomu, jeho akciami a výsledkami informačné a komunikačné činnosti. Okrem toho poskytuje včasné a podrobné informácie členským štátom a prijímateľom. Sprostredkovateľské služby, ktoré vychádzajú z dôkazov a získavajú informácie prostredníctvom analýz a blízkosti kontaktov, sa poskytujú zainteresovaným subjektom na účely vytvárania konzorcií pre projekty spolupráce, pričom osobitná pozornosť sa venuje identifikácii príležitostí na nadväzovanie kontaktov pre právne subjekty z členských štátov s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácie. Na základe takejto analýzy sa môžu usporadúvať ciele sprostredkovateľské podujatia na účely konkrétnych výziev na predkladanie návrhov. Finančné zdroje vyčlenené na program Euratomu zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Spoločenstva, pokiaľ sa týkajú cieľov uvedených v článku 3.
3. Komisia tiež vytvorí stratégiu šírenia a využívania s cieľom zlepšiť dostupnosť a šírenie výsledkov a vedomostí v oblasti výskumu a inovácie získaných v rámci programu Euratomu, aby sa urýchlilo ich využívanie zamerané na uplatnenie na trhu a aby sa posilnil účinok programu Euratomu. Finančné zdroje vyčlenené na program Euratomu zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Spoločenstva, ako aj k činnostiam informovania, komunikácie, zverejňovania, šírenia a využívania, pokiaľ sa týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Hodnotenie

1. Hodnotenia sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese týkajúcom sa programu, jeho nástupníckeho programu a ostatných relevantných výskumných a inovačných iniciatív.
2. Priebežné hodnotenie programu Euratomu sa vykoná s pomocou nezávislých expertov, ktorí sa vybrali prostredníctvom transparentného procesu, hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o vykonávaní programu Euratomu, najneskôr však tri roky po začatí vykonávania programu. Bude zahŕňať posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich výskumných a vzdelávacích programov Euratomu a vytvorí základ pre úpravu – podľa potreby – vykonávania a/alebo preskúmania programu. Vyhodnotí sa ním účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť programu Euratomu a pridaná hodnota Spoločenstva.
3. Na konci vykonávania programu Euratomu, najneskôr však štyri roky po skončení obdobia uvedeného v článku 1, Komisia vykoná záverečné hodnotenie programu Euratomu. Bude zahŕňať posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich výskumných a vzdelávacích programov Euratomu.
4. Komisia zverejní a oznámi závery uvedených hodnotení spolu so svojimi pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 15

Audity

1. Systémom kontroly programu Euratomu sa zabezpečuje primeraná rovnováha medzi dôverou a kontrolou s prihliadnutím na administratívne a iné náklady na kontroly na všetkých úrovniach, a to najmä pre prijímateľov. Pravidlá auditu musia byť jasné, konzistentné a koherentné v rámci celého programu Euratomu.
2. Akcie, ktoré prijímajú spoločné financovanie z rôznych programov Únie, sa podrobujú auditu iba raz, pričom jeho súčasťou sú všetky dotknuté programy a ich jednotlivé uplatniteľné pravidlá.
3. Komisia alebo financujúci subjekt môžu využiť kombinované systémové kontroly na úrovni prijímateľov. Tieto kombinované kontroly sú pre niektoré typy prijímateľov voliteľné, pozostávajú z auditov systémov a procesov a sú doplnené o audit transakcií, pričom ich vykonáva spôsobilý nezávislý audítor kvalifikovaný na vykonávanie štatutárnych auditov účtovných dokladov v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES. Komisia alebo financujúci subjekt ich môžu využiť, aby sa z celkového hľadiska uistili o správnom finančnom riadení výdavkov a aby prehodnotili úroveň ex post auditov a osvedčení o finančných výkazoch.
4. V súlade s článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách môžu Komisia alebo financujúci orgán využiť audity použitia príspevkov Spoločenstva vykonávané inými nezávislými a kompetentnými osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami alebo orgánmi Únie.
5. Audity možno vykonávať až do dvoch rokov od platby zostatku.
- 5a. Komisia zverejní usmernenia pre audit s cieľom zabezpečiť spoľahlivé a jednotné uplatňovanie a výklad postupov a pravidiel auditu počas celého trvania programu.

Článok 16

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Výbor zasadá v dvoch rozdielnych zloženiach, pričom prvé sa venuje aspektom jadrového štiepenia a druhé aspektom jadrovej syntézy programu Euratomu.

Komisia v záujme uľahčenia vykonávania programu uhradí v súlade so svojimi stanovenými usmerneniami v prípade každého zasadnutia výboru programu Euratomu uvedeného v programe výdavky jedného zástupcu z každého členského štátu, ako aj jedného experta/poradcu z každého členského štátu v súvislosti s tými bodmi programu, pri ktorých potrebuje členský štát osobitné odborné znalosti.

3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
4. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
5. Ak sa má stanovisko výboru získať písomným postupom, tento postup sa ukončí bez výsledku, ak tak v rámci lehoty na vydanie stanoviska rozhodne predseda výboru alebo ak o to požiada jednoduchá väčšina členov výboru.
6. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom pokroku vo vykonávaní programu Euratomu a včas mu poskytuje informácie o všetkých akciách navrhnutých alebo financovaných v rámci programu Euratomu.

[Článok 17

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa tretia krajina zúčastňuje na programe na základe rozhodnutia podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja, táto tretia krajina udelí potrebné práva a požadovaný prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, úradu OLAF a Európskemu dvoru audítorov, aby mohli komplexne vykonávať svoje príslušné právomoci. V prípade úradu OLAF je súčasťou týchto práv právo vykonávať vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.]

KAPITOLA III

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 18

Zrušenie

Nariadenie [č.: ...ktorým sa stanovuje program Euratomu na obdobie 2019 – 2020] sa zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 19

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu dotknutých akcií podľa nariadenia (EÚ) [o programe Euratomu na obdobie 2019 – 2020], ktoré sa na tieto akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
2. V prípade potreby vykoná výbor uvedený v článku 16 všetky zvyšné úlohy výboru zriadeného nariadením [o programe Euratomu na obdobie 2019 – 2020].
3. Z finančného krytia programu Euratomu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú na zabezpečenie prechodu medzi programom Euratomu a opatreniami prijatými v rámci predchádzajúceho programu, ktorým bol [program Euratomu na obdobie 2019 – 2020].
4. [Do programu InvestEU zriadeného nariadením XX²² možno investovať spätné toky prostriedkov z finančných nástrojov zriadených nariadením [o programe Euratomu na obdobie 2019 – 2020].

22

Článok 20

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Radu

predseda

Špecifické ciele uvedené v článku 3 ods. 2 sa v rámci programu Euratomu dosahujú prostredníctvom základných línií činností opísaných v tejto prílohe. Realizáciou týchto špecifických cieľov program Euratomu podporuje členské štáty pri vykonávaní právnych predpisov Euratomu²⁴ a posilňuje ich výskumné úsilie, a výskumné úsilie v rámci súkromného sektora. Malo by sa tým prispieť k zachovaniu a ďalšiemu rozvoju vedúceho technologického postavenia v oblasti jadrovej energie.

V záujme dosiahnutia špecifických cieľov sa v rámci programu Euratomu podporia prierezové činnosti, ktorými sa zabezpečí synergia výskumného úsilia pri riešení spoločných výziev. Vhodné prepojenia a rozhrania, ako napríklad spoločné výzvy na predkladanie návrhov, sa zabezpečia prostredníctvom programu Horizont Európa. Na súvisiace činnosti v oblasti výskumu a inovácie sa môžu tiež využiť finančná podpora z fondov v rámci nariadenia [nariadenia o spoločných ustanoveniach], pokiaľ je to v súlade s cieľmi týchto fondov a príslušnými právnymi predpismi.

²⁴ Najmä smernice Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení, zmenenú smernicou Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014; smernice Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom; smernice Rady 2006/117/Euratom z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhorelého jadrového paliva; smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom, smernicu Rady 2013/51/Euratom z 22. októbra 2013, ktorou sa stanovujú požiadavky na ochranu zdravia obyvateľstva vzhľadom na rádioaktívne látky obsiahnuté vo vode určenej na ľudskú spotrebu a nariadenia Rady (Euratom) 2016/52 z 15. januára 2016, ktorým sa stanovujú najvyššie prípustné hodnoty rádioaktívnej kontaminácie v potravinách a krmivách spôsobenej jadrovou haváriou alebo iným prípadom radiačného ohrozenia.

Činnosti uvedené v tejto prílohe zahŕňajú medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrového výskumu a inovácie na mierové účely založenú na spoločných cieľoch a vzájomnej dôvere, aby z nej Únia, jej občania a životné prostredie mali jednoznačný a významný úžitok. Zahŕňajú tiež medzinárodnú spoluprácu prostredníctvom viacstranných rámcov. JRC ako výkonný orgán Euratomu v rámci Medzinárodného fóra pre štvrtú generáciu (GIF – Generation IV International Forum)²⁵ bude naďalej uľahčovať a koordinovať poskytovanie príspevkov Spoločenstva Euratom na činnosti GIF v oblasti výskumu a odbornej prípravy, ako aj jeho účasť na takýchto činnostiach. Príspevok na činnosti GIF v rozsahu pôsobnosti programu Euratomu sa zameriava na bezpečnosť, ochranu pred žiarením, jadrové bezpečnostné záruky a činnosti v oblasti výskumu a odbornej prípravy, pokiaľ ide o nešírenie jadrových zbraní, ktoré sú špecifické pre systémy štvrtej generácie²⁶.

Každú novú činnosť pridelenú Spoločnému výskumnému centru (JRC) analyzuje správna rada JRC s cieľom skontrolovať jej súlad s existujúcimi činnosťami v členských štátoch a predchádzať zdvojovaniu jadrového výskumu a vývoja v Únii.

Priority pracovných programov má Komisia stanoviť na základe vstupov od vnútroštátnych orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán v oblasti jadrového výskumu zoskupených v orgánoch alebo rámcoch, ako sú napríklad európske technologické platformy, združenia, iniciatívy a technické fóra pre jadrové systémy a bezpečnosť, pre nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoreným jadrovým palivom a pre ochranu pred žiarením/nebezpečenstvo nízkych dávok, jadrové bezpečnostné záruky a fyzickú ochranu, výskum v oblasti jadrovej syntézy alebo akákoľvek iná príslušná organizácia alebo fórum zainteresovaných strán v oblasti jadrovej energie.

²⁵ V súlade s článkom III.2 Rámcovej dohody o medzinárodnej spolupráci v oblasti výskumu a vývoja systémov jadrovej energie štvrtej generácie.

²⁶ Výhrada preskúmania: AT, LU.

Na financovanie z programu Euratomu budú oprávnené výskum a odborná príprava v týchto oblastiach:

a) *Zlepšovanie a podpora jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom a vyrad'ovania z prevádzky vrátane bezpečného a zabezpečeného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie*²⁷

- 1) **Jadrová bezpečnosť:** bezpečnosť reaktorových systémov a jadrových palivových cyklov, ktoré sa používajú v Spoločenstve, alebo tých typov reaktorov, ktoré by sa mohli v budúcnosti použiť, ako aj ich celkových jadrových palivových cyklov, ako je delenie a transmutácia, a to v rozsahu potrebnom na to, aby sa v Spoločenstve zachovali široké odborné znalosti v oblasti jadrovej bezpečnosti.
- 2) **Bezpečné nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom:** nakladanie so stredne aktívnymi, vysokoaktívnymi a dlhodobými rádioaktívnymi odpadmi a vyhoreným jadrovým palivom a najmä činnosti pred ich zneškodnením a ich zneškodňovanie, aj pokiaľ ide o iné toky a typy rádioaktívneho odpadu, v prípade ktorých buď priemyselne vyspelé postupy ešte neexistujú alebo by sa mohli zlepšiť; minimalizácia rádioaktívneho odpadu a zníženie rádiotoxicity tohto odpadu; riadenie a prenos vedomostí a spôsobilostí medzi generáciami a v rámci programov členských štátov v oblasti nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoreným jadrovým palivom.
- 3) **Vyrad'ovanie z prevádzky:** výskum zameraný na vývoj a hodnotenie technológií vyrad'ovania jadrových zariadení z prevádzky a ich sanácie; podpora výmeny najlepších postupov a vedomostí o vyrad'ovaní z prevádzky.

²⁷ Okrem jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a nešírenia jadrových zbraní sa tieto činnosti môžu vykonávať prostredníctvom priamych a nepriamych akcií.

4) **Aplikácie jadrovej vedy a ionizujúceho žiarenia, ochrana pred žiarením, pripravenosť na núdzové situácie:**

- aplikácie jadrovej vedy a technológií ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, priemysle a v ďalších oblastiach výskumu.
- Účinky a nebezpečenstvo nízkych dávok žiarenia v dôsledku vystavenia sa priemyselným, lekárskeym alebo prírodným zdrojom žiarenia.
- Pripravenosť na núdzové situácie v súvislosti s haváriami, pri ktorých dochádza k ožiareniu, a výskum v oblasti rádioekológie.
- Bezpečná a zabezpečená dodávka a využitie rádioizotopov.
- Výskum modelov rádiologického rozptylu do prostredia, ako aj podpora výmeny údajov, systémy varovania a spolupráca v oblasti techník merania²⁸ (majú sa realizovať prostredníctvom priamych akcií).

²⁸ Články 35, 36, 38 Euratom; rozhodnutie Rady 87/600/Euratom.

5) **Jadrová bezpečnosť, jadrové bezpečnostné záruky a nešírenie jadrových zbraní**
(majú sa realizovať prostredníctvom priamych akcií):

- Metódy a technológie na podporu a posilnenie záruk Spoločenstva a medzinárodných záruk.
- Operačná podpora a odborná príprava pre systém záruk Euratomu.
- Technická podpora pri vykonávaní Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v oblasti jadrových bezpečnostných záruk vrátane podpory na posilnenie režimu kontroly vývozu EÚ.
- Výskum a podpora na účely posilnenia bezpečnosti a ochrany v súvislosti s celosvetovým rámcom CBRN (chemické, biologické, rádiologické a jadrové hrozby) a so súvisiacimi stratégiami Únie²⁹.
- Metódy a technológie na odhaľovanie jadrových a rádioaktívnych materiálov mimo regulačnej kontroly a predchádzanie incidentom v súvislosti s týmito materiálmi a reakcia na ne vrátane jadrovej forenznnej vedy.
- Podpora budovania kapacít v oblasti jadrovej bezpečnosti prostredníctvom Európskeho centra odbornej prípravy v oblasti jadrovej bezpečnosti.

²⁹ Výhrada preskúmania: AT, LU.

b) Zachovávanie a ďalší rozvoj odborných znalostí a spôsobilostí v oblasti jadrovej energie v rámci Spoločenstva

- 1) Vzdelávanie, odborná príprava a mobilita vrátane programov vzdelávania a odbornej prípravy, ako napr. akcií Marie Curie-Skłodowskej,
- 2) Podpora inovácie, riadenie vedomostí, šírenie a využívanie jadrovej vedy a technológie, najmä v záujme jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk a ochrany pred žiarením³⁰.
- 3) Podpora transferu technológií z výskumu do priemyslu.
- 4) Podpora prípravy a rozvoja konkurencieschopnej európskej priemyselnej kapacity v oblasti jadrovej syntézy.
- 5) Podpora poskytovania a dostupnosti európskych a medzinárodných výskumných infraštruktúr vrátane infraštruktúr JRC a primeraného prístupu k nim³¹.
- 6) Priamymi akciami sa poskytnú najmodernejšie referenčné údaje, materiály a merania súvisiace s jadrovou bezpečnosťou, jadrovými bezpečnostnými zárukami a fyzickou ochranou, ako aj s inými aplikáciami, ako je napr. nukleárna medicína, aby sa posilnila jadrová veda ako základ podpory normalizácie.

³⁰ Výhrada preskúmania: AT, LU.

³¹ Na základe viacročného investičného plánu pre infraštruktúry JRC.

c) Podpora rozvoja energie jadrovej syntézy a príspevok k vykonávaniu európskeho plánu pre jadrovú syntézu

Spolufinancovaným európskym partnerstvom v oblasti výskumu jadrovej syntézy sa bude vykonávať plán, ktorý sa zameriava na to, aby sa do druhej polovice tohto storočia dosiahol cieľ výroby elektriny z jadrovej syntézy. Môže to okrem iného zahŕňať:

- 1) Využívanie existujúcich a budúcich zariadení jadrovej syntézy vrátane prípadného pridelenia grantov na prevádzku infraštruktúram výskumu jadrovej syntézy.
- 2) Príprava budúcich termojadrových elektrární prostredníctvom rozvoja všetkých relevantných aspektov vrátane materiálov, technológií a konštrukcií.
- 3) Vykonávanie cieleného programu vzdelávania a odbornej prípravy dodatočne k činnostiam uvedeným v písm. b) bode 1.
- 4) Koordinácia spoločných činností so spoločným podnikom Fusion for Energy.
- 5) Spolupráca s organizáciou ITER.
- 6) Vedecká spolupráca v rámci medzinárodných dohôd Euratomu.

Spolufinancované európske partnerstvo v oblasti jadrovej syntézy sa bude realizovať prostredníctvom grantu, ktorý sa má udeliť právnickým osobám, ktoré zriadia alebo určia členské štáty a akákoľvek tretia krajina pridružená k programu Euratomu. Grant môže zahŕňať nefinančné zdroje Spoločenstva alebo dočasné vyslanie pracovníkov Komisie.

d) Podpora politiky Únie a jej členských štátov v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany

Priamymi akciami sa bude podporovať politika v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany a vykonávanie príslušných právnych predpisov poskytovaním nezávislých vedeckých a technických dôkazov a odborných znalostí.

Kľúčové ukazovatele ciest k dosiahnutiu vplyvu

Monitorovanie dosahovania špecifických cieľov programu Euratomu musí byť štruktúrované podľa ciest k dosiahnutiu vplyvu a súvisiacich kľúčových ukazovateľov cesty k dosiahnutiu vplyvu. Cesty k dosiahnutiu vplyvu závisia od časového faktora: rozlišuje sa pri nich medzi krátkodobým, strednodobým a dlhodobým vplyvom. Ukazovatele cesty k dosiahnutiu vplyvu slúžia ako zástupné údaje na informovanie o pokroku dosiahnutom v plnení špecifických cieľov. Mikroúdaje potrebné pre kľúčové ukazovatele cesty k dosiahnutiu vplyvu, ktoré sú spoločné s programom Horizont Európa, sa budú zbierať centrálnym a harmonizovaným spôsobom pri minimálnom zaťažení prijímateľov spôsobenom ich zasielaním. Kľúčové ukazovatele cesty k dosiahnutiu vplyvu sa môžu počas vykonávania programu Euratomu upresňovať.

Ukazovatele cesty k dosiahnutiu vplyvu v oblasti vedy

Od programu Euratomu sa očakáva, že sa ním dosiahne pokrok, pokiaľ ide o vedomosti zamerané na posilnenie jadrovej bezpečnosti a fyzickej ochrany, bezpečné využitia ionizujúceho žiarenia, nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom, ochranu pred žiarením a rozvoj energie jadrovej syntézy. Pokrok sa v tejto oblasti bude hodnotiť podľa ukazovateľov týkajúcich sa vedeckých publikácií, pokroku vo vykonávaní plánu pre jadrovú syntézu, rozvoja odborných znalostí a zručností a prístupu k výskumným infraštruktúram.

Dosahovanie vplyvu v oblasti vedy	Krátkodobé	Strednodobé	Dlhodobé
Zlepšovanie bezpečného a chráneného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie vrátane jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a s rádioaktívnym odpadom a vyrad'ovania z prevádzky.	<u>Publikácie</u> – počet recenzovaných vedeckých publikácií Euratomu	<u>Citácie</u> – index citácií recenzovaných vedeckých publikácií Euratomu vážených podľa odbornej oblasti	<u>Veda svetovej úrovne</u> – počet a podiel recenzovaných publikácií z programu Euratomu, ktoré predstavujú významný príspevok vo vedeckých oblastiach
	<u>Spoločné využívanie vedomostí</u> – podiel výsledkov výskumu (otvorené údaje/publikácie/softvér atď.) spoločne využívaných prostredníctvom otvorených vedomostných infraštruktúr	<u>Šírenie vedomostí</u> – podiel aktívne využívaných/citovaných výstupov výskumu s otvoreným prístupom	<u>Nové prípady spolupráce</u> – podiel prijímateľov Euratomu, ktorí vytvorili nové interdisciplinárne/medziodvetvové prípady spolupráce s používateľmi ich otvorených výstupov Euratomu v oblasti výskumu a inovácie
Podpora rozvoja energie jadrovej syntézy	<u>Pokrok vo vykonávaní plánu pre jadrovú syntézu</u> – percento čiastkových cieľov plánu pre jadrovú syntézu stanovených na obdobie 2021 – 2025, ktoré sa podarilo dosiahnuť v rámci programu Euratomu		
Zachovávanie a ďalší rozvoj odborných znalostí a excelentnosti v Únii	<u>Zručnosti</u> – počet výskumných pracovníkov, ktorí využili činnosti v rámci programu Euratomu zamerané na zvyšovanie úrovne zručností (prostredníctvom odbornej prípravy, mobility a prístupu k infraštruktúre)	<u>Kariérny rast</u> – počet a podiel výskumných pracovníkov so zvýšenou úrovňou zručností s vyšším vplyvom vo svojom výskumnom a inovačnom odbore	<u>Pracovné podmienky</u> – počet a podiel výskumných pracovníkov so zlepšenými pracovnými podmienkami
	Počet výskumných pracovníkov, ktorí majú na základe podpory v rámci programu prístup k výskumným infraštruktúram		
	Dodané referenčné materiály a referenčné merania začlenené do knižnice		Počet upravených medzinárodných noriem

Ukazovatele cesty k dosiahnutiu spoločenských vplyvov

Program Euratomu pomáha pri riešení priorít politiky EÚ týkajúcich sa jadrovej bezpečnosti a fyzickej ochrany, ochrany pred žiarením a aplikácií ionizujúceho žiarenia prostredníctvom výskumu a inovácie. Vyplýva to z portfólií projektov, v rámci ktorých sa vypracovali výstupy prispievajúce k riešeniu výziev v týchto oblastiach. Sociálny vplyv sa meria, aj pokiaľ ide o konkrétny vývoj v oblasti fyzickej ochrany a jadrových bezpečnostných záruk.

Dosahovanie spoločenských vplyvov	Krátkodobé	Strednodobé	Dlhodobé
Zlepšovanie bezpečného a chráneného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie vrátane jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a s rádioaktívnym odpadom a vyrad'ovania z prevádzky	<u>Výstupy</u> – počet a podiel výstupov zameraných na riešenie konkrétnych priorít politiky EÚ	<u>Riešenia</u> – počet a podiel výsledkov inovácie a vedeckých výsledkov, ktorými sa riešia konkrétne priority politiky EÚ	<u>Prínosy</u> – celkové odhadované účinky využívania výsledkov financovaných z Euratomu na riešenie konkrétnych politických priorít EÚ vrátane prínosu k cyklu tvorby politik a právnych predpisov
	Počet služieb poskytnutých na podporu záruk v EÚ		Počet poskytnutých a využívaných technických systémov
	Počet školení pre pracovníkov v prvej línii		
	<u>Spoluvytváranie</u> – počet a podiel projektov Euratomu, v rámci ktorých občania EÚ a koncoví používatelia prispievajú k spoluvytváraniu výskumného a inovačného obsahu	<u>Zapojenie</u> – počet a podiel prijímajúcich subjektov Euratomu, ktoré majú zavedené mechanizmy zapojenia občanov a koncových používateľov po ukončení projektu Euratomu	<u>Šírenie výskumu a inovácie v spoločnosti</u> – šírenie a dosah spoluvytvorených vedeckých výsledkov a inovačných riešení Euratomu

Ukazovatele cesty k dosiahnutiu inovačného vplyvu

Inovačné vplyvy programu Euratomu by sa mali prejavovať v podpore pokroku pri dosahovaní špecifických cieľov. Pokrok v tejto oblasti sa bude merať pomocou ukazovateľov týkajúcich sa práv duševného vlastníctva, inovačných výrobkov, metód a procesov a ich využívania, ako aj vytvárania pracovných miest.

Dosahovanie hospodárskeho/inovačného vplyvu	Krátkodobé	Strednodobé	Dlhodobé
Zlepšovanie bezpečného a chráneného využívania jadrovej energie a aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie vrátane jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany, jadrových bezpečnostných záruk, ochrany pred žiarením, bezpečného nakladania s vyhoreným jadrovým palivom a s rádioaktívnym odpadom a vyradovania z prevádzky Podpora rozvoja energie jadrovej syntézy Zachovávanie a ďalší rozvoj odborných znalostí a excelentnosti v Únii	<u>Inovačné výstupy –</u> počet inovačných výrobkov, procesov alebo metód z programu Euratomu (podľa typu inovácie) a prihlášok práva duševného vlastníctva	<u>Inovácia –</u> počet výsledkov inovácie z projektov Euratomu (podľa typu inovácie) a z udelených práv duševného vlastníctva	<u>Hospodársky rast –</u> zakladanie, rast a trhové podiely spoločností, ktoré vytvorili inováciu na základe financovania v rámci Euratomu
	<u>Podporované zamestnávanie –</u> počet vytvorených pracovných miest na plný úväzok a pracovných miest, ktoré prijímateľské subjekty zachovávajú na účely projektu Euratomu (podľa druhu práce)	<u>Trvalé zamestnávanie –</u> zvýšenie počtu pracovných miest na plný úväzok v prijímateľských subjektoch v nadväznosti na projekt Euratomu (podľa druhu práce)	<u>Celkové zamestnávanie –</u> počet priamych a nepriamych pracovných miest vytvorených alebo udržiavaných v dôsledku šírenia výsledkov Euratomu (podľa druhu práce)
	Výška verejných a súkromných investícií mobilizovaných prostredníctvom počiatočnej investície Euratomu	Výška verejných a súkromných investícií mobilizovaných na využívanie alebo šírenie výsledkov Euratomu	Pokrok EÚ dosiahnutý pri plnení cieľa 3 % HDP na základe programu Euratomu

Ukazovatele cesty k dosiahnutiu politického vplyvu

Prostredníctvom programu Euratomu sa získavajú vedecké dôkazy na účely tvorby politik. Platí to najmä pre vedeckú podporu iným útvarom Komisie, ako napríklad podporu záruk Euratomu alebo vykonávania smerníc súvisiacich s jadrovým a ionizujúcim žiarením členskými štátmi³².

Dosahovanie politického vplyvu	Krátkodobé	Strednodobé	Dlhodobé
Podpora politiky Únie v oblasti jadrovej bezpečnosti, jadrových bezpečnostných záruk a fyzickej ochrany	Počet a podiel projektov Euratomu, z ktorých vyplynuli zistenia významné pre tvorbu politik	Počet výstupov, ktoré majú preukázateľný vplyv na politiku EÚ	Počet a podiel zistení v rámci projektov Euratomu, ktoré sú uvedené v politických/programových dokumentoch

Pri priamych aj nepriamych akciách sa ciele vymedzia tak, aby odrážali očakávané výsledky jednotlivých častí programu.

³² Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení; smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom a nariadenie Komisie (Euratom) č. 302/2005 z 8. februára 2005 o uplatňovaní systému záruk Euratomu